

1ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο
ΟΙ ΒΛΑΧΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΤΕΡΟΤΗΤΕΣ
ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ & ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

Κοζάνη 11-12 Νοεμβρίου 2022

Αίθουσα Εκδηλώσεων Ιστορικού - Λαογραφικού & Φυσικής Ιστορίας Μουσείου Κοζάνης
Ίωνος Δραγούμη 9-11, Κοζάνη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΩΝ ΒΛΑΧΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2022

Προεδρείο: Νικόλαος Σιώκης - Ευγενία Ντάσιου

- 10:00 - 10:15 **Κώστας Βουδούρης**
Ερμηνείες των τοπωνυμίων Βύσος και Βλάχα στον Κάμπο της Θεσσαλονίκης
- 10:15 - 10:30 **Σοφία Χρ. Κουκουβίνου**
Η διαπολιτισμικότητα και η διγλωσσία στα «ευμέθοδα» εγχειρίδια Γραμματικής στην ελληνική, γερμανική, βλάχικη του Δ.Ν. Δάρβαρη και του Μ.Γ. Μποϊατζή
- 10:30 - 10:45 **Δημήτριος Κ. Γαργάλας**
Η επιρροή της ελληνικής γλώσσας στις προτάσεις για τον εγγραμματισμό των Βλάχων στο μεταίχμιο του 18ου και 19ου αιώνα
- 10:45 - 11:00 **Ειρήνη Κουτρομπά**
Γλωσσικές στάσεις απέναντι στη βλάχικη γλώσσα σε διαδικτυακά κείμενα μαζικής κουλτούρας
- 11:00 - 11:15 **Μαρία Νικ. Σακοράφα**
Αναπαραστάσεις και ανασηματοδοτήσεις της βλάχικης γλώσσας σε δύο βλαχοχώρια της Δυτικής Μακεδονίας
- 11:15 - 11:30 **Διάλειμμα**

Προεδρείο: Ελένη Καραντζόλα - Σταμάτης Μπέης

- 11:30 - 11:45 **Αντώνιος Βασιλείου**
Το ιδίωμα των Ριμένων (Αρβανιτόβλαχων/Καραγκούνηδων) της Ακαρνανίας
- 11:45 - 12:00 **Ελένη Καραντζόλα - Σταμάτης Μπέης**
Όψεις της γλωσσικής επαφής και του γλωσσικού ηγεμονισμού ανάμεσα σε ελληνική και βλαχική
- 12:00 - 12:15 **Ευγενία Ντάσιου**
Η καταγραφή της χλωρίδας στη Βλαχική γλώσσα και η διάσωση των τοπικών χρηστικών γνώσεων και πολιτισμικών εμπειριών. Μια πρώτη προσέγγιση
- 12:15 - 12:30 **Αλέξανδρος Μπεκίρης**
Η διγλωσσία των βλαχόφωνων ομιλητών της Αβδέλλας Γρεβενών
- 12:30 - 12:45 **Κώστας Ντίνας**
Δημιουργία ψηφιακής βάσης δεδομένων μνημείων του λόγου των Ελλήνων Βλάχων
- 12:45 - 13:00 **Συζήτηση**

Προεδρείο: Θεόδωρος Κούρος - Αλέξανδρος Ακριτόπουλος

- 16:30 - 16:45 **Βασίλειος Ράπτης**
Ανασυγκρότηση της πολιτισμικής ταυτότητας σε τρεις βλάχικες κοινότητες της Πίνδου – Η διαχείριση της τοπικής μουσικοχορευτικής παράδοσης
- 16:45 - 17:00 **Γκόρα Ελένη - Ακριτόπουλος Αλέξανδρος**
«Τόποι, άνθρωποι και παραδόσεις»: Προτεινόμενες δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου
- 17:00 - 17:15 **Γιώργος Κοκκώνης**
Η κομπανία των Γεροδημαίων στα βλαχοχώρια των Βόρειων Τζουμέρκων
- 17:15 - 17:30 **Νίκος Ορδουλίδης**
Ο όρος «βλάχικο» στην ιστορική δισκογραφία
- 17:30 - 17:45 **Διάλειμμα**
- 17:45 - 18:00 **Δώρα Σπετσιώτη**
Η μουσική των Βλάχων στη Νάουσα
- 18:00 - 18:15 **Φώτης Καραβιώτης**
Η εμφάνιση των χάλκινων στον ελλαδικό χώρο. Η περίπτωση της Σαμαρίνας
- 18:15 - 18:30 **Γκόρα Ελένη - Ακριτόπουλος Αλέξανδρος**
«Λαογραφία και παράδοση των Βλάχων της Βόρειας Πίνδου»: Ένα Βιωματικό Εργαστήριο Δημιουργικής Γραφής
- 18:30 - 18:45 **Συζήτηση**

Επίσημη έναρξη - Κεντρική ομιλία

Προεδρείο: Βασίλης Νιτσιάκος - Κώστας Ντίνας

- 19:00 - 19:30 **Χαιρετισμοί**
- 19:30 - 20:00 **Ιωάννης Μάνος (κεντρικός ομιλητής)**
Απολογισμοί, αναστοχασμοί και αναθεωρήσεις στην ανθρωπολογική μελέτη της ταυτότητας και της ετερότητας στην Ελλάδα μετά το 1990
- 20:00 - 20:15 **Φάνης Δασούλας**
Οι πρώιμες κοινωνίες των Βλάχων. Ταυτοτικά στοιχεία, αντιλήψεις και πραγματικότητες
- 20:15 - 20:30 **Βασίλης Νιτσιάκος**
«Τίργιε μι Κομπίν Σκιπετάρ». Μια διακήρυξη προς το αλβανικό έθνος του 1877. Ανθρωπολογική ανάγνωση

- 20:30 - 20:45 **Νικόλαος Σιώκης**
Ιχνηλατώντας τις πολλαπλές ταυτότητες των αδελφών Μανάκια
- 20:45 - 21:00 **Θεόδωρος Κούρος**
Ποιοι είναι οι «Μιτζιντόνιοι» τελικά; Ταυτότητες, ετερότητες και διασπορά
- 21:00 - 21:15 **Συζήτηση**

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2022

Προεδρείο: Φάνης Δασούλας - Τάκης Γκαλαΐτσης

- 10:00 - 10:15 **Ζωή Λόλα**
Το βλάχικο παρελθόν - μια νέα χώρα
- 10:15 - 10:30 **Σταύρος Ε. Καμαρούδης**
Αναζητώντας, έστω και αργά τις οικογενειακές ρίζες. Απόπειρα σχεδιασμού και αυτογνωσίας
- 10:30 - 10:45 **Ευφροσύνη Βάγγου - Μαριάννα Αποστόλου**
Οι Βλάχοι των Τρικάλων: πόσα γνωρίζουν για την ταυτότητά τους οι Βλάχοι μαθητές και μαθήτριες;
- 10:45 - 11:00 **Τάκης Γκαλαΐτσης**
Σύλλογος Βλάχων Βέροιας: Η διαχείριση του παρελθόντος και το ζήτημα της ταυτότητας
- 11:00 - 11:15 **Συζήτηση**

Προεδρείο: Ίκαρος Μαντούβαλος - Γιώργος Γάσιας

- 11:15 - 11:30 **Δημήτριος Κ. Λαμπράκης**
Ο «Βλάχος» βοεβόδας της Κοζάνης Μαντσο Οσμάν Αγάς: Μια νέα διάσταση στη διαμάχη Αληφρόνων και Δημοκρατικών στην Κοζάνη των μέσων του 18ου αιώνα
- 11:30 - 11:45 **Ίκαρος Μαντούβαλος**
«Εις το προοίμιον της ευταξίας εκεί όπου είναι η κοινότης των μη ηνωμένων Γραικών να προσθέτηται η κοινότης των Βλαχω-Γραικών». Ταυτότητα και κοινοτική οργάνωση των Görogök στο Miskolc (18ος αι. - αρχές 19ου αι.)
- 11:45 - 12:00 **Δημήτρης Μυλωνάς**
Συμβολή στη μελέτη της αγιογραφικής σχολής Σαμαρίνας και της νεοελληνικής εκκλησιαστικής τέχνης μέσα από έργα του Σαμαριναίου αγιογράφου Δημητρίου Αδάμου Πιτένη σε εκκλησίες της περιοχής του Τσιαρτσιαμπά Κοζάνης

- 12:00 - 12:15 **Γιώργος Γάσιος**
Γαιοκτητικοί μετασχηματισμοί και επιλογές των Βλάχων στη
Θεσσαλία 1839-1900
- 12:15 - 12:30 **Συζήτηση**
- 12:30 - 12:45 **Διάλειμμα**

Προεδρείο: Ιωάννης Μάνος - Δημήτριος Λαμπράκης

- 12:45 - 13:00 **Δημήτρης Παράσχος**
Εργαλειοποίηση της βλαχοφωνίας σε δύο κοινότητες της Δυτι-
κής Μακεδονίας: Η περίπτωση της Βλάστης και των Ναμάτων
στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα
- 13:00 - 13:15 **Νικόλαος Αναστασόπουλος**
Παραβατικές συμπεριφορές στην περιφέρεια του Μετσόβου
(τέλη 19ου – αρχές 20ού αι.)
- 13:15 - 13:30 **Μάνθος Σταμούλης**
Οι Βλάχοι της Ακαρνανίας κατά τη μετάβαση από την οθωμανική
κυριαρχία στο ελληνικό κράτος
- 13:30 - 13:45 **Johanna Mamali Panagiotou - Leonidas Chrysanthopoulos**
Το Βλαχοχώρι Κοκκινοπ(η)λός ως τόπος άσκησης διπλωματικής
πίεσης κατά την ομηρία του Γερμανού επιστήμονα Έντβαρτ Ρί-
χτερ στις απαρχές των Βαλκανικών Πολέμων
- 13:45 - 14:00 **Συζήτηση**

Προεδρείο: Λάμπρος Μπαλτσιώτης - Ελένη Αναστασοπούλου

- 14:00 - 14:15 **Χριστίνα Φ. Βαμβούρη-Δημάκη**
Το κουτσοβλαχικό ζήτημα μέσα από δημοσιεύματα της εφημερί-
δας Μακεδονία την περίοδο του Μεσοπολέμου (1919-1939)
- 14:15 - 14:30 **Αναστασία Ταναμπάση - Σοφία Ηλιάδου-Τάχου**
Οι συγκρουσιακές ταυτότητες των Βλάχων στο πλαίσιο της έντα-
ξης τους στο ελληνικό κράτος: Η περίπτωση των Βλάχων της Βέ-
ροιας
- 14:30 - 14:45 **Γιώργος Σαββανάκης**
Η πυρπόληση του Περιβολίου από τις γερμανικές κατοχικές δυ-
νάμεις και η επίδραση στη συλλογική μνήμη της κοινότητας
- 14:45 - 15:00 **Λάμπρος Μπαλτσιώτης**
Οι Βλάχοι της Αλβανίας μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και
οι ελληνικές πολιτικές
- 15:00 - 15:15 **Συζήτηση**
- 15:15 - 15:30 **Συμπεράσματα: Βασίλης Νιτσιάκος - Λήξη Συνεδρίου**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Νιτσιάκος Βασίλης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Διευθυντής του Τομέα Λαογραφίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ντίνας Κώστας

Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Σιώκης Νικόλαος

Διδάκτωρ Ιστορίας Ελληνισμού του Α.Π.Θ.

ΣΥΝΕΔΡΟΙ

Ακριτόπουλος Αλέξανδρος

Καθηγητής Ελληνικής Λογοτεχνίας και Παιδικής-Νεανικής Λογοτεχνίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Αναστασόπουλος Νικόλαος

Επίκουρος Καθηγητής Νεώτερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Αποστόλου Μαριάννα

Καθηγήτρια Γαλλικής Φιλολογίας, Διευθύντρια Λυκείου, Msc Παιδαγωγικής και Δημιουργικής Μάθησης, MA Οργάνωσης και Διοίκησης της Εκπαίδευσης

Βάγγου Ευφροσύνη

Φιλολόγος

Βαμβούρη-Δημάκη Φ. Χριστίνα

Φιλολόγος, Διευθύντρια στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δράμας

Βασιλείου Αντώνιος

Παιδαγωγός, Φιλολόγος, Διδάκτωρ Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Υποδιευθυντής Δημ. Σχολείου Αρχαιολόγος, Υποψήφιος Διδάκτωρ του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών Α.Π.Θ.

Βουδούρης Κώστας

Φιλολόγος, Μεταπτυχιακός φοιτητής του Τομέα Γλωσσολογίας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. Διδάκτωρ Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Συντονιστής της Α.Μ.Κ.Ε. Αρχείων Τάξις

Γάσιας Γιώργος

Φιλολόγος, Ιδρυτικό Μέλος του Συλλόγου Βλάχων Βέροιας

Γκαλαΐτης Τάκης

Γκόρα Ελένη

Φιλολόγος, Διδάκτωρ Δημιουργικής Γραφής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Δασούλας Φάνης

Διδάκτωρ Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Μέλος Ε.ΔΙ.Π. και Διδάσκων του Τομέα Λαογραφίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ηλιάδου-Τάχου Σοφία

Καθηγήτρια Ιστορίας της Νεοελλ. Εκπαίδευσης του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτ. Μακεδονίας

Καμαρούδης Ε. Σταύρος

Αναπληρωτής Καθηγητής Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Διδακτικής του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Καραβιώτης Φώτης	Εκπαιδευτικός, Παραδοσιακός Μουσικός, Ερευνητής
Καραντζόλα Ελένη	Καθηγήτρια Γλωσσολογίας του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου
Κοκκώνης Γιώργος	Μουσικολόγος, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Κουκουβίνου Χρ. Σοφία	Πτυχιούχος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Διδάκτωρ Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Διδάσκουσα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Κούρος Θεόδωρος	Κοινωνιολόγος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Διδάσκων του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου
Κουτρομπά Ειρήνη	Φιλολόγος, Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Γλωσσολογίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου
Λαμπράκης Κ. Δημήτριος	Διδάκτωρ Οθωμανικής Ιστορίας του Κέντρου Βυζαντινών Οθωμανικών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μπέρμιγχαμ (Ηνωμένο Βασίλειο), Μεταδιδακτορικός Ερευνητής του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου
Λόλα Ζωή	Αρχαιολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Γρεβενών
Μάμαλη-Παναγιώτου Ιωάννα	Ψυχολόγος Επικοινωνίας, Υποψήφια Διδάκτωρ Πολιτισμικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου (Γερμανία)
Μάνος Ιωάννης	Αναπληρωτής καθηγητής της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Βαλκανικού Χώρου στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Μαντούβαλος Ίκαρος	Ερευνητής Γ' Βαθμίδας του Κέντρου Ερέυνης του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών
Μπαλτσιώτης Λάμπρος	Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας των Μειονοτήτων στα Βαλκάνια του Πάντειου Πανεπιστημίου
Μπέης Σταμάτης	Ερευνητής Β' Βαθμίδας του Κέντρου Ερέυνης των Νεοελληνικών Διαλέκτων και Ιδιωμάτων της Ακαδημίας Αθηνών
Μπεκίρης Αλέξανδρος	Θεολόγος, Παιδαγωγός, Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Γλωσσολογίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου
Νιτσιάκος Βασίλης	Καθηγητής Κοινωνικής Λαογραφίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Ντάσιου Ευγενία	Πτυχιούχος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Κάτοχος Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων Γνωσιακών Επιστημών και Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας
Ντίνας Κώστας	Καθηγητής Γλωσσολογίας - Ελληνικής Γλώσσας και Διδακτικής του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Ορδουλίδης Νίκος	Μουσικολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Παράσχος Γ. Δημήτρης
Ράπτης Βασίλειος

Φαρμακοποιός, Παραδοσιακός Μουσικός, Ερευνητής
Καθηγητής Φυσικής Αγωγής, Διδάκτωρ Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Σαββανάκης Γιώργος

Ιστορικός-Αρχαιολόγος, Υποψήφιος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Σακοράφα Ν. Μαρία

Φιλολόγος, Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Νεοελληνικής Φιλολογίας του Α.Π.Θ.

Σιώκης Νικόλαος

Διδάκτωρ Ιστορίας Ελληνισμού του Α.Π.Θ., Πτυχιούχος Παλαιογραφίας του Κέντρου Αγιολογικών Μελετών της Μητρόπολης Θεσσαλονίκης

Σπετσιώτη Δώρα

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Σταμούλης Μάνθος

Εκπαιδευτικός, Διδάκτωρ Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Διευθυντής του Ελληνικού Προγράμματος του Δημοσίου Αμερικανικού Σχολείου τύπου «Charter School» Ακαδημία Σωκράτη (Η.Π.Α.)

Ταναμπάση Αναστασία

Ιστορικός, Διδάκτωρ Ιστορίας της Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Χρυσανθόπουλος Λεωνίδας

Διπλωμάτης, Πρέσβης επί τιμή, Αναλυτής και Αρθογράφος

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΒΛΑΧΩΝ
Καλλιθέας 17 - Τ.Κ. 41222 Λάρισσα - e-mail: eempylachon@gmail.com

Η αφίσα του Συνεδρίου σχεδιάστηκε από τον Γιώργο Κωνσταντίνου και είναι εμπνευσμένη από μια φωτογραφία των αδελφών Μανάκια με τίτλο «Η αγορά σιτηρών των Βιτωλίων» (1908)